

НАШ Магілёў

□ Андрэй Воўкаў

Кошт крываі

З 20 па 27 чэрвяна ў Беларусі праходзіла забастоўка Ганаровых донараў крываі й плязмы. Донары напрацяту тыдня не хадзілі на пункты здачы крываі. Ініцыятыва страйку паходзіла ад магілёўца Ігара Каваленкі. У хуткім часе донары зьбіраюцца абвесьціць безтэрміновы страйк.

Перадумовай забастоўкі стаўся закон "Пра ўпрадакваньне льготаў". Паводле яго, донараў пазбавілі зынікі на набыццё лекаў, бязплатнага пратэзаваньня зубоў і прыбаўкі да пэнсіі.

- Гэта хутчэй справа гонару, чым барапца за эканамічныя ільготы, - пракаментаваў нашаму карэспандэнту Ігар Каваленка, Ганаровы донар Беларусі - Мы выратоўваем людзям жыццё, нас могуць выклікаць сярод ночы, а ўзамен улада не звяртае на нас увагу.

Сярод аргументаў улады - усе донары здаровыя людзі не патрабуюць зынікі на лекі.

Што тычыцца прыбаўкі да пэнсіі донарам, у законе яна пропісаная ў памеры 40 %, але бярэзца гэты адсотак ад мінімальнай пэнсіі паспабліць. На сяньня гэта прыблізна 16 000 рублёў.

"Усім сяньня жыць нялёгка, і калі актыўны донар дажывае да пэнсіі, ён ужо згубіў частку свайго здароўя, ратуючы жыцці людзям. Не зъядненне дзяржава ад гэтых капеек, але для пэнсіянераў яны ня будуць лішнімі, ня кажучы пра зынікку на лекі".

Масштабы страйку

Паводле незалежных ацэнак, у забастоўцы прыняў удзел кожны чацверты актыўны донар.

"Тут нельга пералічыць па галахах, як на фабрыцы. Але мы, донары, кантактуюм паміж сабою, і магу сказаць дакладна,

што як мінімум 25 адсоткаў актыўных донараў страйковала. 20 чэрвяна, калі мы началі страйк, станцыя пераліваньня крываі выязджала у раён каб сабраць кроў.

Гонар і безвыходнасць
Асаблівасць страйку донараў палягае ў псыхалёгії тых, хто звыкся выратоўваць жыццё людзям:

"Вельмі цяжка няйсьці на станцыю, каб здаць кроў. Узыніаке пытаньне: "Хто, калі не я?" Гэта асаблівасць псыхалёгі донараў, - гаворыць Каваленка. - Але тут ёсьць і іншы складнік: калі донар абраўся, і ён вырашыў страйковаць, ламаючы сябе, дык гэты чалавек пойдзе да канца.

Што будзе далей?

- Мы накіравалі ў Міністэрства Аховы здароўя і Габінэт Міністраў ліст з нашымі патрабаваньнямі, чакаем адказу над яго будзе ўсё залежыць. Зараз мы рыхтум дакументы для реєстрацыі грамадзакага аб'яднання донараў. Такім чынам мы здолеем больш эфектыўна каардынаваць нашу дзейнасць і абараніць нашыя права.

Першы наш страйк быў папераджальны. Ня думаю, што гэта ўлада калі-небудзь пойдзе на сустрач людзям, таму безтэрміновы страйк, да якога зараз рыхтумся, хутчэй заўсёдзе адбудзеца, - падсумаваў сяньняшні стан донарскага руху Ігар Каваленка.

Ігар Каваленка, ганаровы донар Беларусі, арганізатор забастоўкі

У Францыі Ганаровага донара ўзнагароджваюць ордэнам Ганаровага легіёну. Уладальніка гэтага ордэна паліцыя ня мае права затрымліваць без дазволу прэзыдэнта.

У Беларусі донараў канчаткова пазбавілі льготаў, а Ганаровым донарам выдаюць алюміневы медалёк і пасьведчанье. Намаганнямі Магілёўскага гарвыканкаму, толькі ў нашым горадзе, Ганаровыя донары маюць права на безплатны праезд.

□ Зміцер Мышкоўскі
belnarod.org

А хто там едзе?

Напярэдадні 125-годзьдзя Янкі Купалы магілёўцаў вітаў святочны трамлейбус з бясплатным праездам, вершамі ѹвітарынамі.

Напрацягу дзвіюх гадзін трамлейбус, упрыгожаны плякатамі і балёнкамі, прыціняваў увагу мінакоў да юбілею славутага беларускага Песьніара. Ідэя правядзення такога кшталту свята належыць звычайнім магілёўцам. Правілі яго за ўласны кошт. Такім чынам магілёўцы хацелі спалучыць утылітарную частку нашага надзённага з спрадвечнай Паэзіяй Беларускага Слова. Натуральна, што, даведаўшыся пра гэту акцыю, да яе далучыліся й прадстаўнікі Таварыства беларускай мовы імя Ф. Скарыны.

Пасажары былі вельмі ўражаныя. Яны з задавальненнем адказвалі на простыя пытаньні з жыцця паэта: які верш быў

прысьвечаны Магілёву, дзе нарадзіўся Купала, якое ў яго сапраўднае імя? Ініцыятары лічуць, што такія нескладаныя пытанні дараць людзям упэўненасць у іх еднасці і сваёй культурай і гісторыяй.

"Я спачатку падумала, што гэта нейкая правакацыя, - распавяла адна з пасажырак на чистай беларускай мове. - Мне вельмі спадабалася. Нават зрабіла два колы па святочным маршруце".

Пасажыры, якім пашчасціла трапіць на святочны маршрут, дзячылі арганізаторам пабеларуску. Самай яскравай зорачкай мерапрыемства стала маленькая Яніна, якая, уражаная агульным настроем, выклікалася прачытаць верш "А хто там ідзе?".

Старшыня магілёўскага аддзялення ТБМ Алег Дзяўчакоў мяркую правесыці аналігічную акцыю, прысьвечаныя 125-годзьдзю яшчэ аднаго нашага вялікага паэта - Якуба Коласа.

Ліпень, 2007 год

Незалежнае
грамадскае - палітычнае
выданне Горада

□ Пан Тадэуш

У Магілёве створана ініцыятыўная група бацькоў, якія жадаюць, каб у дзіцячым садку іхня дзеці наведвалі беларускамоўную групу

Неабходнай умовай стварэння групы з'яўляецца наяўнасць не менш як 10 заявў ад бацькоў з просьбай уключыць іх дзяцей у склад такой групы. Група прызначаная для дзяцей ва ўзросце ад 2-х да 4-х год.

Ініцыятыва па стварэнні беларускамоўнай групы належыць магілёўскай гарадской арганізацыі "Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны" і гарадской арганізацыі БНФ.

"З'явіліся заўзятыя бацькі, - гаворыць сябра ініцыятыўнай групы бацькоў па адкрыцці беларускамоўнай групы Зміцер Салаўёў, якія жадаюць, каб іхня дзецы размаўлялі па-беларуску".

"На дадзены момант, - адзначае Зміцер: у Магілёве не існуе ніводнага беларускамоўнага садку. Мы абышлі ўсе садкі, у тым ліку тýя, дзе раней былі беларускамоўныя групы, але, нажаль, ніводнай групы так і не засталося. З адным садком мы пайшлі на перамовы. Загадчыца дзіцячага садка пайшла нам на сустрач і пагадзілася адчыніць на базе свайго садку беларускамоўную групу, бо раней у гэтым садку ўжо існавалі такія групы і ў іх захаваліся беларускія матэрыялы і выхавальнікі, якія ведаюць беларускую мову".

Зміцер Салаўёў адзначае, што ўжо пачаўся набор у гэту групу, і некаторыя бацькі ўжо падалі туды свае заявы. Мясцове тэлебачанне таксама падтрымала ініцыятыву бацькоў і прапанавала дапамагчы ім ў рэкламнай кампаніі па запрашэнні дзяцей у беларускамоўную групу.

"Гарадскія ўлады, - адзначае Зміцер, пазітыўна ставяцца да нашай ініцыятывы. Мы былі ўжо ў аблозе, і там не выказалі нічога супраць нашага жадання".

Калі набярэцца неабходны мінімум з 10 чалавек, то група будзе ўкомплектавана і пачне сваю працу з 1 верасня.

Акрамя гэтага, мясцовыя актыўісты вядуць зараз перамовы з мясцовымі школамі і аблозе аўтобусамі беларускамоўных класаў, якіх на дадзены момант таксама няма ў аблозным цэнтры.

Пасажыры незвычайнага трамлейбуса

A
N
O
N
C

Магілёўскай
ратуши быць!

Такое решэнне было прынята мэрам горада, і яно ўжо пачынае матэрыялізоўвацца. На месцы, дзе раней знаходзілася ратуша, ўжо ўсталёўваюць будаўнічыя плот і зынімаюць верхнюю частку глебы.

Падрабязней пра гэта чытаце ў наступным нумары.

□ По материалам
city.mogilev.by

Подведены итоги
конкурса
Могилевского
горисполкома на
лучший
туристический
проект.

В номинации «Лучшая идея» первой стала могилевчанка Ирина Шайнникова, которая предложила использовать одну из версий происхождения названия города - «Могучий лев». По мнению автора, маски с образом льва, скульптуры, сувениры помогут сделать наш город легко узнаваемым и запоминающимся. К тому же лев Ирины оказался лучшим символом и эмблемой города. Он получил первую поощрительную премию, а место победителя осталось вакантным.

Первая поощрительная премия в номинации «Лучшая идея» досталась братьям Виталию и Дмитрию Голубевым. По их задумке, Могилеву не хватает ворот города у основания лестницы около холма Советской площади, трехметрового макета города 17-18 веков, памятника в виде раскрытой книги, где каждый сможет прочитать легенду о Могилеве. У фирмы «Крокус», готовой организовать туристический марафон «Познай свое Отечество» - вторая поощрительная премия.

Среди туристических маршрутов лучшим признан вариант 5-часовой экскурсии фирмы «Могилевоблтурист» по местам, которые хранят память о пребывании на нашей земле Николая II.

• Працяг новае рубрыкі

Аўдзей і Клім - Зорныя хлоўцы

- Ёу, Баклан, ой то есьць таварыш капитан, вашае заданьня вышалнена!
- Ты каго ў аўтобус пасадзіў, там кожны трэці- журналіст! А кожны пяты- альбо казах, альбо інвалід!
- Гу, дык што, мы ж плату за праезд не бярэм.
- Дык можа ты іх яшчэ назад завязеш!
- Я б іх вабішэ ў адзіны бок вазіў, куды-небудзь пад Вільчыцы.
- Дурань, а калі ня будзе інвалідаў, якія табе адказаць па зубах ня могуць, за што ты будзеш зарплату палучаць?
- Я капаць умею...
- Яшчэ што ты ўмеешь?
- Умею не капаць, купаць умею, піць магу.
- Раскатай губу - у цыбе гэнеральскія замашкі. А пакуль ты і рапар, таму разъбірайся худенька з гэтым збродам, а калі яны будуць скардзіцца - мы цябе адмажам!

Падслухалі: Ян Чыгірдот і Савось Трамадолаў

□ Вітольд Няўрыда

У Магілёве падчас раздачи спецвыпуска газеты «Весьнік» затрыманы актывіст БНФ Сяргей Гіркін

Спецвыпуск газеты быў прысвечаны кампаніі па зборы подписаў за змену закона аб свабодзе веравызнання.

Сяргей быў дастаўлены ў пастарунак міліцыі на завулку Пажарным. У пастарунку ў моладзевага актывіста раптоўна падскочыў цісці і супрацоўнікі міліцыі былі вымушаны выклікаць машыну хуткай дапамогі. На ёй Сяргея даставілі ў магілёўскую

□ От редакции

Как привлечь в Могилёв туристов

1. Для того, чтобы турист приехал в наш Город, и ему захотелось здесь остаться, в первую очередь необходимо поднять культуру сервиса. Обслуживают у нас в кафе, магазинах и гостиницах порою, мягко говоря, невежливо.

2. Кто-то должен отвечать за средства, которые расходуются на приведение Города в надлежащий вид. Один миллион долларов, потраченный на реконструкцию площади Славы, врядли даст экономическую отдачу когда-либо. Туристу ещё доплачивать надо за то, что он придёт туда посмотреть на обновлённую Оксану. На эти деньги можно было бы построить и аквапарк, о котором так мечтает мэр.

3. История нельзя делить на идеологически правильную и неправильную. Историки утверждают, что Могилёву может быть более 1000 лет. А в Городе, почему-то, вспоминают в основном про события времён Октябрьского переворота и Второй Мировой войны.

На площади Славы в первую очередь должен быть увековечен подвиг Язэпа Левановича (изображён на гербе Города), за одну ночь освободившего Могилёв от русских захватчиков 1 февраля 1661 года.

4. В процессе восстановления Ратуши подвижки уже заметны. Не стоит забывать, что Могилёв был городом 33 Храмов. Остается надеяться, что скоро начнут восстанавливать Воскресенскую церковь. Ходят слухи, что началась подготовка к восстановлению Спасской церкви.

5. Памятники. Конечно, проще всего поставить просто камень и памятную табличку, но нелепые каменные скульптуры с улиц Могилёва лучше убрать. Зимой коммунальщики от музея Масленикова вместе со снегом вывезли на свалку «скульптуру». Потеря была замечена только её автором.

Банальный Звездочёт, не имеющий к Городу исторической привязки, уже претендует на то, чтобы стать символом Могилёва. Идея оказалась удачной, туристы с удовольствием фотографируются возле памятника на Площади Звёзд.

6. Какие и где поставить памятники?

Машека - район улицы Машековской;

Никола Гусовский (предположительно уроженец Могилёвщины) - Комсомольский сквер возле фонтана

Площадь славы после реконструкции: цена вопроса \$ 1000 000

нов;

Язэп Леванович - на постаменте вместо Оксаны (Советская площадь);

Епископ Георгий Канисский - на выбор церковной общины.

7. Негде присесть. Спортивная

ходьба - не для туриста. И если на улице Ленинской кое-как с лавочками вопрос решён, то в зоне реки Дубравенки, например, любоваться краевидом приходится стоя. Могилевчане подскажут ещё тысячу мест, где не хватает лавочек.

□ Ян Чыгірдот

Новая шыльда - новые памылкі!

пішаца "МАГІЛЁЎСКАЯ"- з расейскай літарай "І".

Цікава ведаць, лякуюць у гэтай паліклініцы таксама з памылкамі? Но, як гаворыць народная мудрасць: «Як карабель назавеш, так ён і палывіве».

Стара шыльда

Новая шыльда

□ Экономика

Мясокомбинату разрешили поставки в Россию

Ещё в мае федеральная служба по ветеринарному и фитосанитарному надзору России вместе с белорусскими ветеринарами проинспектировала мясоперерабатывающие предприятия Могилевщины. Результатом стали незначительные замечания в их сторону. Однако до вынесения вердикта Могилевский мясокомбинат был вынужден приступить к выполнению контрактов с российскими заказчиками и часть сырья положить на хранение.

Инвестиции на реконструкцию

Могилевский металлургический завод инвестирует около 9 миллионов долларов в развитие производства. Это кредитные средства, полученные в швейцарском банке под гарантii производственного объединения «Белорусский металлургический завод».

Гипсовые плиты будут производить в Могилеве

Комплекс оборудования для производства гипсовых плит стоимостью 400 тысяч долларов разработали и изготовили на могилевском заводе «Строммашина».

РУП "Могилевлифтмаш" увеличило экспорт продукции

РУП "Могилевлифтмаш" в январе-июне 2007 года на 38,6% увеличило экспорт продукции в страны СНГ и дальнего зарубежья до \$47,5 млн.

□ Олег УЛЕВИЧ, naviny.by

Запасайтесь тарелками

Поляки запускают спутниковый телеканал для белорусов

Белорусскоязычный телеканал стал восьмым в холдинге TVP, но первый, вещающим для заграничной аудитории. Его так и называют: «первый зарубежный». Зрителям он станет знаком под названием «Белсат». Телеканал рассчитан на белорусов, у которых есть спутниковые тарелки. Подобный проект вынашивали США и Евросоюз. Но поляки стали первыми. МИД Польши выделило на создание телеканала для белорусов около 4 миллиона евро.

- В эфир «Белсат» выйдет в ноябре. У нас уже есть одна частота. Скоро появится вторая. Так что смотреть канал смогут все, у кого есть спутниковая антенна, - рассказала «Комсомолке» Агнешка Ромашевска, директор канала «Белсат».

Что мы увидим?

- Начнем с 16 часов вещания в сутки. Всё на белорусском языке. 4-х часовой блок будет повторяться несколько раз в день. Примерно, как «Евроньюс». В 16.00 будет начинаться новый блок со свежими новостями. Кроме этого будут исторические, культурные программы, репортажи. В Вильнюсе у нас есть студия, где будут проходить ток-шоу на актуальные темы. Уже перевели на белорусский язык популярные польские

сериалы «Офицер» и «Офицеры», что-то типа российского сериала «Менты». К сожалению, это не полноценный даблинг, но голосов будет два: женской и мужской. Присмотрели 50 фильмов, 30 из них купим в ближайшее время.

Белорусские ленты будут?

- Даже не знаю, продаст ли «Белорусфильм» нам права на их трансляцию. Ведь большинство белорусских фильмов принадлежит этой компании. Многое делаем сами. «Белсат» уже снял 12 клипов белорусских групп. До конца года сделаем еще 70. Они будут участвовать в хит-параде «Белсат».

- На кого рассчитан канал?
- На образованных и активных людей. Где-то от 20 до 40 лет. Для тех, кого гнетет окружающая серость.

Мы хотим раскрасить их жизнь.

- Сколько белорусов будет смотреть «Белсат»?

- Не хочу загадывать.

- Лукашенко назвал ваш проект «глупым, бестолковым и недружественным»...

- Пусть не смотрит.

- Не боитесь, что добывать картинку для новостей будет невозможно?

- Нас это не пугает. Главная задача - чтобы у белорусов был современный интересный телеканал без купюр.

БЕЛСАТ
BELSAT

Кто следующий?

Покушение на Зенона Ломатя в одной из Могилёвских гостиниц привело к глобальным кадровым переменам в стране.

Покушение

Генеральная прокуратура Беларусь начала расследование уголовного дела о факту нападения на председателя Комитета государственного контроля Зенона Ломатя. Инцидент случился 12 июля во время рабочей поездки Ломатя в Могилёв. В нападении подозреваются сотрудники КГБ.

Об этом 19 июля, представляя нового председателя Комитета госбезопасности Юрия Жадобина, говорил и Президент Беларусь Александр Лукашенко.

«Уже сегодня на определенных сайтах в интернете, «желтой» прессе мусолятся факты вашей противоправной деятельности, - обратился к чекистам Лукашенко. - Это касается и председателя Комитета государственного контроля Зенона Кузьмича Ломатя. Думаю, в рамках уголовного дела генеральный прокурор, нынешнее руководство КГБ и МВД разберутся».

Безнаказанным это нападение, по словам Президента, не останется. «Прощение за головотряпство и непрофессионализм не потерплю. Я не допущу, чтобы высшие должностные лица ходили с оглядкой по улицам и боялись принимать решения», - сказал Лукашенко.

Вполне вероятно, что и инцидент с Ломатем стал одной из причин отставки Степана Сухоренко.

Напомним, что на Зенона Ломатя в одной из могилевских гостиниц напали несколько человек, которые представились сотрудниками МВД, а после задержания оказалось, что они работают на другое силовое ведомство. Этот инцидент многие посчитали провокацией КГБ в

отношении МВД, между которыми давно пробежала черная кошка.

По другим версиям, Зенон Ломатя пострадал от рук охранников гостиницы в ходе бытового конфликта. Есть и еще одна теория, согласно которой Ломатя застукал чекистов в своем номере в то время, когда они устанавливали там «кушки».

Интерес же силовиков к главе Комитета госконтроля, как поговаривают, объясняется бурной деятельностью КГБ и принципиальностью его руководителя, собравшего немало любопытных фактов в отношении многих чиновников, в том числе и в погонах. К тому же, Комитет госконтроля готовится к проверкам в силовых ведомствах. Судя по всему, там есть что скрывать, а договориться «по-хорошему» с Ломатем, как говорят знающие его люди, невозможно.

Отставки и аресты

Слухи о задержании бывшего председателя КГБ Степана Сухоренко и его первого заместителя Василия Дементея официально не подтверждаются.

Информацию о задержании экс-руководителей КГБ распространил интернет-ресурс "Белорусский партизан". Сухоренко и Дементея, сообщает сайт, задерживали "в пятницу утром следователи МВД при силовой поддержке бойцов отряда "Алмаз".

В Министерстве внутренних дел БелаПАН заявили, что не располагают такими сведениями, а руководитель центра информации и общественных связей Комитета госбезо-

пасности Валерий Надточев от комментариев отказался.

Напомним, что С.Сухоренко и В.Дементея были освобождены от своих должностей 17 июля в связи с переводом на другую работу. 19 июля, представляя в должности нового председателя КГБ Юрия Жадобина, Александр Лукашенко заявил, что в последнее время наметилось снижение уровня профессионализма по всем направлениям работы КГБ, и "это в ряде случаев привело к открытым провалам".

Президент также подчеркнул, что сотрудники КГБ не должны быть "крышой" для коммерческих структур. "Что касается отдельных коммерческих устремлений сотрудников КГБ, то имейте в виду - руки будут обрублены до плеч. В КГБ не место для людей, которые "крышуют", - предупредил Президент.

От нового руководства КГБ А.Лукашенко потребовал навести порядок в этой структуре.

цев. Однако лишь в последние дни о его грядущей отставке заговорили, как о почти решенном вопросе. По информации "Коммерсанть", указ об отставке главы белорусского правительства Сергея Сидорского с формулировкой "в связи с переходом на другую работу" подписан Президентом Александром Лукашенко еще на прошлой неделе. "Бумага готова. Она лежит на столе президента и может быть обнародована со дня на день", - сообщилЪ информированный источник в белорусском руководстве.

В качестве возможного преемника нынешнего премьера в кулуарах называют главу МВД Беларусь Владимира Наумова. На этой неделе он усилил свои позиции, выйдя победителем из жесткой аппаратурной схватки с главой КГБ Степаном Сухоренко.

Учитывая, что новому премьеру предстоит курировать распродажу пакетов акций госпредприятий, одним из главных критериев при выборе следующего главы правительства для белорусского лидера является его некоррумпированность. В последнее время Александр Лукашенко любит повторять, что чиновники не должны совмещать работу и коммерческие дела. Представляя на днях нового главу КГБ, к примеру, Президент заявил: "Если отдельные (сотрудники КГБ) будут устраивать свои коммерческие дела в комитете, то я руки пообрубою до плеч". В этом смысле уроженец Смоленска Владимир Наумов очень подходит Президенту - он всегда эксплуатировал образ непримиримого борца с коррупцией. "Нами выявлено свыше 3000 коррупционных преступлений, из них более

половины - хищения путем злоупотребления служебными полномочиями и служебного подлога. Каждый четвертый разоблаченный - руководитель предприятия, организации или производства", - хвастал министр своими успехами в недавнем интервью журналу "Союзное государство".

Владимир Наумов также известен своим боевым прошлым. На Западе его считают причастным к исчезновению предпринимателя Анатолия Красовского в 1999 году и оператора ОРТ Дмитрия Завадского в 2000-м. А в ходе прошлогодних президентских выборов глава МВД лично санкционировал жесткий разгон оппозиционных выступлений в Минске. Благодаря этим заслугам он угодил в составленный ЕС и США черный список белорусских чиновников, чьи зарубежные счета заморожены и кому запрещен въезд в страны Западной Европы и Северной Америки.

Официальная версия: Всё стабильно...

В пресс-службе Совета министров не стали комментировать сообщение об отставке С.Сидорского. "Сергей Сергеевич находится на рабочем месте. Мы работаем в обычном режиме", - заявил БелаПАН пресс-секретарь премьер-министра Александр Тимошенко. Он также отметил, что это уже далеко не первое подобное сообщение.

По материалам [naviny.by](#),
["Коммерсанть"](#)

Радыё Свабода

Аўтапрабег

У Магілёве завяршыўся аўтапрабег салідарнасці. 19 ліпеня яго распачалі сібры незарэгістраванага "Моладага фронту". Моладзевые актыўісты аўтапрабегам па Беларусь адзначылі 26-годзьдзе палітвязніка Зымітра Дацкевіча, а таксама выкаزالі салідарнасць з рэпрэсаванай і зняволенай моладзьню. На працягу двух дзён актыўісты наведалі Баранавічы, Салігорск, Шклоў ды Магілёў.

У аўтапрабегу ўзялі ўдзел калія двацаці чалавек. У Дзяржынску міліцыянты затрымалі аўтамабіль, на якіх ехалі маладафронтніцы. Далей моладзь працягнула акцыю грамадzkім транспартам.

Пра аўтапрабег салідарнасці на Магілёўшчыне расказаў "Свабодзе" Павал Севярынец: "Нам удалося ўсётакі праравацца да Апалонайкі, да таго месца, дзе знаходзіцца калёнія і ўтрымліваецца Зыміцер Дацкевіч. Там нас сустрэлі дзясяткі міліцыянтаў з машынамі, завезлы ў раёны аддзел Шклоўа. Калі мы быўшы ў Шклоўскім раённым аддзеле міліцыі, мы дамагліся сустрэчы з прадстаўнікамі прапраўчай калёніі № 17, дзе ўтрымліваецца Зыміцер Дацкевіч. Трыхалі прадстаўнікі калёніі маёр Балышкін і опэратор паваўнаважаны, які вядзе справу Зыміцера Дацкевіча. Яны катэгарычна адмовілі ў сустрэчы, але мы змусілі іх даць слова афіцэр, што яны перакажуць нашы віншаваныні Зыміцера. Мы хацелі трапіць да Артура Фінькевіча на працу, але з працы яго перавезлы ў Магілёў, у камэндатуру. Мы цяпер перадаем магліўцам для яго падарунак торт і наказ наведаць яго ў камэндатуры, калі гэта будзе магчыма".

БелаПАН

На границе России и Беларусь обнаружились ничейные территории

Лесники национального парка «Себежский» в Псковской области выявили несколько случаев вырубки леса на своей территории со стороны белорусских коллег Верхнедвинского лесхоза.

От редакции:
Какие могут быть ничейные территории на исконно белоруских землях?

«Наши лесники остановили самовольную вырубку, которую на нашей территории вёл Верхнедвинский лесхоз из Беларусь, рассказал ПсковИнформбюро директор национального парка «Себежский» Дмитрий Безобразов. - Мы выехали туда. По документам белорусского лесхоза, эта территория принадлежит им. Мало того, обнаружили, по крайней мере, шесть-семь таких участков. Так же обнаружили пять участков, которые находятся в ничьей юрисдикции. Там можно смело открывать «суворенное государство». С директором Верхнедвинского лесхоза договорились, что на спорных участках вести заготовки леса или лесные работы не будем ни мы, ни они. На том и разошлись. Материалы лесоустройства спорной территории в своё время утверждали Рослесхоз».

Дмитрий МАРТЫНОВ,

[naviny.by](#)

Завершилась первая археологическая экспедиция в урочище Купа, расположенное близ Орши, где обнаружено таинственное каменное сооружение. Этот комплекс уже прозвали белорусским Стоунхенджем.

Поначалу исследованием Купы занимались только энтузиасты, активисты пока не зарегистрированный Уфологический комитета. Теперь же к исследованию подключились и учёные Института истории Национальной Академии наук Беларусь.

На склоне берега Днепра исследователи обнаружили около 40 валунов. В центре комплекса возвышается большой камень диаметром около двух метров. Остальные, диаметрами 0,6-0,9 метра, образуют вокруг него два кольца.

По мнению учёных, это могло быть либо древней обсерваторией, либо капищем. В пользу того, что скопление валунов могло использоваться нашими предками в качестве каменного календаря, говорит кольцевая структура сооружения. Вполне вероятно, что таким образом люди определяли день летнего солнцестояния и следующую за ним Купальскую ночь. Возможно, от Ивана Купалы произошло и название урочища Купа. Предполагаемая обсерватория

находится на широте 54 градуса, оптимальной для наблюдения за Луной, сообщает БелаПАН.

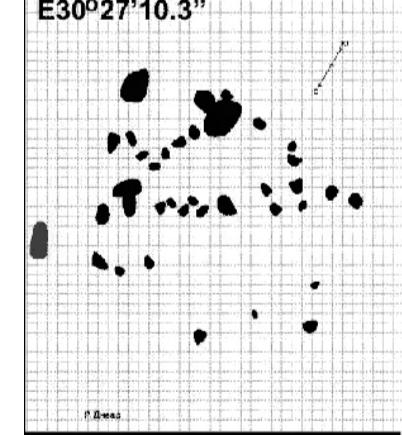
Однако, более реалистичной учёным представляется версия, что на этом месте располагалось языческое капище, тут стояли идолы и приносились жертвы богам.

Не вызывает сомнения, что каменный комплекс творение рук человека. В радиусе нескольких километров сколько-либо значимого скопления камней не обнаружено, а буквально в 10 метрах от валунов археологи раскопали неолитическую стоянку, датируемую третьим тысячелетием до нашей эры.

Первая экспедиция в Купу была организована Институтом истории Национальной Академии наук совместно с белорусскими уфологами. Руководитель раскопок - кандидат исторических наук, старший научный сотрудник Института истории Эдвард Зайковский. Первый шурф был сделан около большого валуна, расположенного в центре комплекса. Копать было очень трудно: земля в этом месте буквально нашпигована гравием. Эдвард Зайковский сделал вывод, что когда-то здесь протекал ручей, который и намыл эту породу. А культурный слой, если он был на этом месте, унесло в Днепр.

Археолог также обратил внимание, что камни расположены на

урочище "Купа"
N54°31'15.3"
E30°27'10.3"

План размещения валунов в урочище "Купа"

склоне. Скорее всего, они сползли по мере того, как Днепр мелькал и его воды опускались всё ниже. Значит, по его словам, каменный комплекс располагался изначально в другом месте, на ровной горизонтальной поляне, и геометрия сооружения была иной.

После обработки данных экспедиции будет принято решение о дальнейшем исследовании комплекса и возможном его включении в Государственный список историко-культурных ценностей Беларусь.

Пишите -

и ваши требования выполняют

Жители прилегающего к Автовокзалу района Могилёва добились, чтобы местные власти навели порядок на их улицах.

Улицы Кедровая и Урицкого находятся рядом с центром города. Неподалёку полно общежитий и домов частного сектора. И если в центре города давно вымостили улицы и дорожки, то до Кедровой и Урицкого руки у властей никак не доходили. Пока к этой проблеме не подключились один из активистов профсоюза РЭП Алексей Павловский.

До этого Алексей навёл порядок в своём районе "Техноприбор", и люди до сих пор благодарят его за это. Кстати, за его кандидатуру многие голосовали на проходивших в январе нынешнего года выборах в местные советы. Но в результате оказалось, что он "неборал" голосов.

Но добрые дела не скроешь. По городу пошла об Алексее молва. Докатилась она и до улиц района Автовокзала.

- Мы много лет по одиночке пробовали решать свои проблемы, но один из моих соседей через своих знакомых вышел на Павловского, - рассказывает Александр Снытков, один из жителей улицы Кедровой.

□ Алекс Вольный

Подлесьць рэканструктара

□ Вітольд Няўрыда

"Калі ў савецкі час гістарычныя помнікі зьнішчалі па ідэялагічных матывах, то ў сучаснасці архітэктурныя помнікі зьнішчае яго вялікасць бакс".

Ігар Марзалюк

Так выглядае адноўлены фасад будынку па вуліцы Ленінскай (Гасцінны двор, 1792 г.)

Зваротны бок гэтага ж будынку: нажаль, дзеля гэтае рэканструкцыі ўсім астатнім давяраваць ахвяраваць.

На гэты раз пад зьнішчэнне трапіў гасцінны двор 1790 года па вуліцы Ленінскай.

"Самая вялікая подлесьць заключаецца ў тым, что у Беларусі зараць вельмі шмат гроша, моцны эканамічны ўздым, які прымушае людзей укладаць гроши ў бізнес, а бізнес на лічыцца з помнікамі гісторыі.

"Я абураюся бязпрынцыпавасцю аддзела архітэктуры ўсімі тымі, - гаворыць дацэнт: хто ўзгаджает гэтыя праекты, усімі тымі, хто павінен іх ахоўваць".

Ігар Марзалюк запэўніў, што ў бліжэйшы час па дзеяннях па рэстаўрацыі гасціннага двора 1790 года будзе ўзбуджана крымінальная справа. Неабходныя паперы ў пра-куратуру ўжо рыхтуюцца.

Ігар Марзалюк адзначае, што трагедыя старажытных беларускіх гара-

□ Алекс Вольный

Бульдозерам па гісторыі

□ Вітольд Няўрыда

На месцы замкавай гары ў Магілёве пачаліся работы па будаўніцтве храма-помніка Мікалаю II.

З гісторыі ўзнікнення ідэі будаўніцтва храма

Гісторыя, звязаная з будаўніцтвам гэтай рэлігіознай пабудовы, цягнецца з 90-х гадоў. У той час мэр Магілёва Сяргей Габрусеў захацеў пабудаваць у Магілёве самы вялікі храм, які бы стаў сімвалам памяці ахвярам сталінізму. Архіепіскап Максім хацеў, каб яго паставілі на месцы мемарыяла "Бар-ацьбітам за Савецкую ўладу", аднак ветэраны гэтага не дала зрабіць і спадар Габрусеў вырашыў перамясціць храм у парк імя М.Горкага, на месца Магілёўскага замчышча. Абураная грамадскасць горада, у той момент таксама выступіла супраць і не дала здзейніцца гэтаму плану. Але ідэя, звязаная з будаўніцтвам храма не зініла. Яна прагрэсавала і ў выніку ў 2002-2003 годзе пачала набываць вызначаныя абрэзы. У гэты перыяд дэпартамент аховы гісторыка-культурнай спадчыны дазволіў будаўніцтву храма на месцы замкавай гары з авабязковымі археалагічнымі раскопкамі, якія былі праведзены на планаваным пляме пад забудову на працягу 2004 года пад кіраўніцтвам загадчыка кафедры археалогіі і спецыяльных гістарычных дысыцыплін Магілёўскага дзяржаўнага ўніверсітэта, доктара гістарычных навук Ігара Марзалюка.

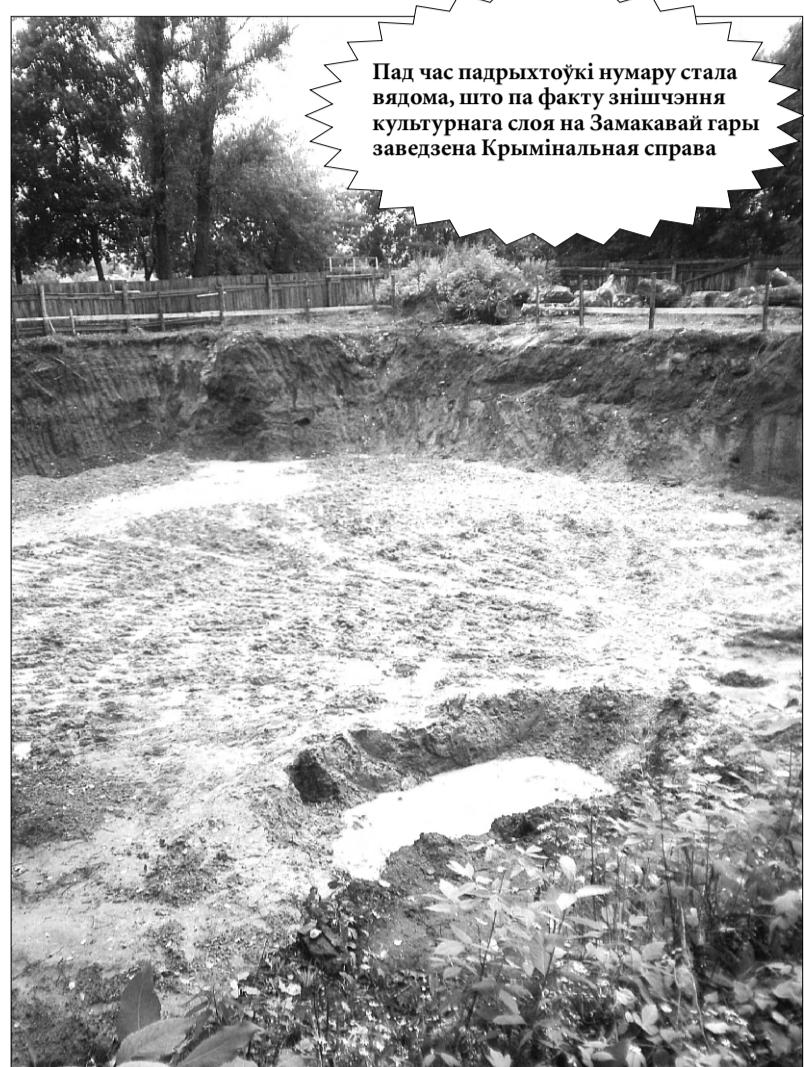
"Да канца 2004 года, - гаворыць Ігар Марзалюк: акрэсленая трэтыорыя стаяла за плотам. Яе ніхто не турбаваў. Гарадская ўлада таксама была не ў захапленні ад гэтай будоўлі, але ў рэшце рэштку было сабрана шмат тысяч подпісаў і ў гэтым месцы быў атрыманы дазвол на будаўніцтва храма. Прыход называецца "царскіх святых пакутнікаў" і па-сучасці ён будзе храмам-помнікам Мікалаю II".

Знішчэнне культурнага слою

Магілёўскуму замчышчу гістарычна вельмі не пашанцавала. У 70-х гадах на ягоным месцы знаходзіўся летні тэатр, і большую частку культурнага слою знішчылы яшчэ ў савецкі час.

"Летась, - адзначае дацэнт: адбылося пераўгадненне ўсіх папер. Маёй рукой было напісаны прадпісанне, што пляма пад будаўніцтвам даследавана, а ўсе астатнія земляныя работы павінны правадзіцца з авабязковым вывучэннем культурнага слою. Гэтым летам я быў абуранытым, што убачыў выкапаны катлаван у 75 кв. м. Культурны слой быў нахабна знішчаны каўшом экспавата. Будаўнік і праваслаўная святыя імкнуліся зрабіць выгляд, што ніхто нічога не ведае. Калі ж я папрасіў іх паказаць іхня дакументы, дзе напісаны мае прадпісанні і прападпісанні мінскім дэпартаменту па ахове гісторыка-культурнай спадчыны, то тут адразу прапразалася памяць і пачаліся пагрозы і абразы ў мой адрес і адрас журналісту. Ініцыятарам канфлікту выступае намеснік старшыні праваслаўнага прыходу Рыгор Кісялькоў, які бачыў, што ўсіх жыдамасонаў, агентаў ЦРУ і ворагаў праваслаўнай веры".

Акрамя гэтага будаўнікі выкапали траншю пад кабелі ад'емам 175 кв. м і глыбінёй 60 см. Гэты культурны слой быў таксама знішчаны. У якасці рэакцыі на гэта варварства была адпраўлена адпаведная папера ў дэпартамент аховы гісторыка-культурнай спадчыны за подпісам Ігара Марзалюка,

Катлаван пад будаўніцтва царквы выйшаў за межы дазволенай зоны

дэпартара музея гісторыі Магілёва і галоўнага спецыяліста ўпраўлення аховы культуры, якія таксама адказна за ахову помнікаў гісторыі і культуры горада, а б знішчэнні культурнага слою.

Пасля гэтага пачаліся запланаваныя даследванні на краю замчышча.

"Вось тут, - распавядае Ігар Марзалюк, началася самае вясёлае. Нам пачалі пагражаць і казаць, што мы тут не маєм права ўвогуле капаць, і наша праца перашкаджае працы крана, што мы заходзім за рысы адведзенай нам пляцоўкі. Але, не гледзячы на ўсё гэта, я правеў сваё даследванне адпаведна з дзеючым заканадаўствам і дазволам гарвыканкам на вытворчасць земляных работ. Акрамя гэтага мы правялі свае дадатковыя раскопкі, таму што я ўсведамляю сітуацыю, бо як толькі з'явіца гэтага пабудова, як е'кт археалогіі - замчышча будзе стражданы назаўсёды і нам ніхто не дасць дазволу на раскопкі".

Дэпартамент аховы гісторыка-культурнай спадчыны вельмі сур'ёзна пастаўіўся да гэтай справы. Ён пераслаў усе паперы ў Генеральнай пракуратуре з мэтай узбуджэння крымінальнай справы і дзе паперы з прападпісаннямі. Адна пайшла заказчыкам усяго гэтага з патрабаваннем спыніць усе віды земляных работ, правесці выратавальная раскопкі, калі ў гэтым ёсць неабходнасць усталяваць за свой уласны кошт памятны знак на тэрыторыі былога замка. Другая папера была накіравана ў гарвыканкам. Згодна гэтаму прападпісанню, будаўнікі храмавікі павінны былі адрапартаўваць у дэпартамент, што яны выканалі ўсе прападпісанні належным чынам. Зараз усе ў чакані ўзбуджонныя крымінальнай справы па факце знішчэння культурнага слою.

Унікальныя знаходкі

Падчас археалагічных раскопак былі знайдзены ўнікальныя рэчы. Раней на гэтым месцы стаяла самая старажытная царква Магілёва, якая была пабудавана яшчэ ў 12 стагоддзі. Тут была знайдзена шмат помнікаў матэрыяльнай культуры: дружынная зброя, наканечнікі коп'яў, упрыгожванні старажытныя цвікі, разнастайныя заклёнкі, шыферныя праселкі. Знаходкі вельмі добрая і якасць.

У канцы гэтага сезона, недзе ў касцёлі, ва ўніверсітэце імя А.Куляшова будзе праведзена выставка "Знаходкі з вынішчаных кварталаў".

Магілёў значна ста- рэйшы за сваю афіцыйную дату заснавання - 1267 год

На замкавай гары былі знайдзены таксама старажытныя ўмацаванні. Тут знаходзіцца самая старажытная Магілёўская сцяна, якая апаясвала горад у канцы 10- пачатку 11 стагоддзя. Можна смела казаць, што першы Магілёўскі замак узімі ў гэтых часах. Прычым нашыя продкі спачатку ўзвялі рытуальнае вогнішча, аблапілі пляцоўку, і такім чынам выгналі з гэтага месца ўсю нечысьць, а потым ужо змуравалі сцены. У 12 стагоддзі тут быў пабудаваны свой мураваны храм. Слоў Ігара Марзалюка, Магілёў можна смела ставіць у адзін шэраг з гарадам Полацкам зямлі. Менавіта гарадам, бо Магілёў быў малым горадам Полаччыны. Тут было знайдзена шмат помнікаў матэрыяльнай культуры: дружынная зброя, наканечнікі коп'яў, упрыгожванні старажытныя цвікі, разнастайныя заклёнкі, шыферныя праселкі. Знаходкі вельмі добрая і якасць.

У канцы гэтага сезона, недзе ў касцёлі, ва ўніверсітэце імя А.Куляшова будзе праведзена выставка "Знаходкі з вынішчаных кварталаў".